

การจัดทำบัญชีสำหรับเกษตรกรที่มีอาชีพเลี้ยงกุ้ง

★ บัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน

★ บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

สมุดบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน

ใช้บันทึกรายรับหรือรายจ่ายที่เกิดขึ้น ทั้งในครัวเรือนและการประกอบอาชีพ

วิธีลงวัน เดือน ปี

- ❶ ช่อง “ วัน เดือน ปี ”
เขียนวันที่ เดือน ปี พ.ศ. ที่มีรายการรับเงิน และรายการจ่ายเงิน

วิธีลงรายการ

- ❷ ช่อง “ รายการ ”
เขียนรายละเอียดของการรับเงิน และจ่ายเงินที่เกิดขึ้น

วิธีลงรายรับ

- ❸ ช่อง “ รายรับ ” แบ่งเป็น รายรับประกอบอาชีพ และรายรับอื่นๆ
- (1) “ ประกอบอาชีพ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับ โดยเป็นเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพ
เช่น ขายกุ้ง และขายผลิตผลพลอยได้
 - (2) “ รายรับอื่นๆ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับ โดยเป็นเงินที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพ
เช่น รับเงินค่าจ้าง รับเงินรางวัล รับเงินกู้ยืม ถอนเงินฝากสหกรณ์/
ธนาคาร เป็นต้น
 - (3) “ รวมรายรับ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากช่องที่ (1) และ (2)

แบบฟอร์ม

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รวมรายรับ (รวม 1 ถึง 2) (3)
		ประกอบอาชีพ (1)	รายรับอื่น ๆ (2)	
①	②	↑	③	↑
ลงวัน เดือน ปี	ลงรายการ			
			ลงรายรับ	

วิธีลงรายจ่าย

- ④ ช่อง “รายจ่าย” แบ่งเป็น รายจ่ายประกอบอาชีพ และรายจ่ายในครัวเรือน
รายจ่ายประกอบอาชีพ

(4) “ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ
เช่น ค่าลูกจ้าง ค่าอาหารกึ่ง ค่ายารักษาโรค ค่าปูนมาร์ล
ดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น

(5) “ซื้อสินทรัพย์ถาวร” เขียนจำนวนเงินที่จ่าย เพื่อซื้อหรือสร้างเครื่องใช้ที่ใช้งานได้
หลายปีและมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการประกอบอาชีพ
เช่น ซื้อเครื่องสูบน้ำ ซื้อเครื่องตีน้ำ ขุดบ่อเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น

รายจ่ายในครัวเรือน

(6) – (14) เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ตามประเภทรายจ่ายในครัวเรือนที่แยกไว้ โดยรายจ่ายในครัวเรือนจะเป็นรายจ่ายที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพ เช่น ค่าอาหาร ค่าของใช้ ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำมันรถ ให้เงินลูก ผักเงิน ชำระคืนเงินกู้ อื่นๆ เป็นต้น

(15) “รวมรายจ่าย” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากช่องที่ (4) ถึง (14)

แบบฟอร์ม

[illegible]

ตัวอย่าง

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง มีรายการรับ – จ่ายเงิน ดังนี้

วันที่	1	มีนาคม 2551	กู้เงินมา	50,000	บาท
			ถอนเงินฝากธนาคาร	80,000	บาท
วันที่	5	มีนาคม 2551	ซื้อเครื่องสูบน้ำ	20,000	บาท
			ซื้อเครื่องตีน้ำ 2 เครื่อง	40,000	บาท
			จ่ายค่าชุดบ่อเลี้ยงกุ้ง 2 บ่อ	30,000	บาท
			จ่ายค่าน้ำมันรถ	200	บาท
วันที่	6	มีนาคม 2551	จ่ายค่ากับข้าว	400	บาท
			ซื้อของใช้ในครัว	600	บาท
วันที่	15	มีนาคม 2551	ซื้อปูนมาร์ล 100 กิโลกรัม	500	บาท
วันที่	25	มีนาคม 2551	ซื้อลูกกุ้งกุลาดำ	25,000	บาท
			ซื้ออาหารกุ้ง	8,000	บาท
			ซื้อยารักษาโรค	1,200	บาท
			จ่ายค่าน้ำมันรถ	300	บาท

วิธีรวมเงินในแต่ละเดือน

ทุกวันสิ้นเดือนให้รวมจำนวนเงินที่ได้รับ และจำนวนเงินที่จ่ายไปในแต่ละเดือน

เขียนยอดรวมจำนวนเงินแต่ละช่อง ไว้ในบรรทัด “รวมเดือน.....” และระบุชื่อเดือนไว้ด้วย
เทียบยอดรายรับกับรายจ่ายในแต่ละเดือน ก็จะทำให้ทราบว่า มีรายรับมากกว่าหรือน้อยกว่ารายจ่าย

การลงรายรับ - รายจ่าย และการรวมเงินแต่ละช่อง ทุกช่องของเดือนมีนาคม 2551

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รวมรายรับ (รวม 1 ถึง 2)	รายจ่าย											รวมรายจ่าย (รวม 4 ถึง 14)	
		ประกอบอาชีพ	รายรับอื่นๆ		ประกอบอาชีพ		ในครัวเรือน										
					ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ	ชื่อสินทรัพย์ถาวร	ค่าอาหาร	ค่าของใช้	ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	ค่าน้ำมันรถ	ให้เงินลูก	ฝากเงิน	ชำระคืนเงินกู้		อื่นๆ		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)			
1 มี.ค. 51	กู้เงินมา		50,000	50,000													
	ถอนเงินฝากธนาคาร		80,000	80,000													
5 มี.ค. 51	ซื้อเครื่องสูบน้ำ					20,000									20,000		
	ซื้อเครื่องต้นน้ำ 2 เครื่อง					40,000									40,000		
	จ่ายค่าชุดบ่อเลี้ยงกุ้ง 2 บ่อ					30,000									30,000		
	จ่ายค่าน้ำมันรถ									200					200		
6 มี.ค. 51	จ่ายค่ากับข้าว						400								400		
	ซื้อของใช้ในครัว							600							600		
15 มี.ค. 51	ซื้อปูนมาร์ล 100 กิโลกรัม				500										500		
25 มี.ค. 51	ซื้อลูกกุ้งกุลาดำ				25,000										25,000		
	ซื้ออาหารกุ้ง				8,000										8,000		
	ซื้อยารักษาโรค				1,200										1,200		
	จ่ายค่าน้ำมันรถ									300					300		
	รวมเดือนมีนาคม		130,000	130,000	34,700	90,000	400	600		500					126,200		

↑ ↓ 5 ↓ ลงยอดรวมเดือน

เงินสดคงเหลือยกมาจากเดือนก่อน.....บาท บวก รวมรายรับ 130,000 บาท หัก รวมรายจ่าย 126,200 บาท เงินสดคงเหลือยกไปเดือนหน้า 3,800 บาท
 รายรับ(สูง)/ต่ำ กว่ารายจ่าย เท่ากับ 3,800 บาท (รวมรายรับหักด้วยรายจ่าย)

จากตัวอย่าง เดือนมีนาคม 2551

ไม่มีรายรับจากการประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง มีรายรับอื่นๆ 130,000 บาท รวมรายรับทั้งสิ้น 130,000 บาท
 มีรายจ่ายประกอบอาชีพเป็นค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ 34,700 บาท ซื้อสินทรัพย์ถาวร 90,000 บาท
 และมีรายจ่ายในครัวเรือนเป็นค่าอาหาร 400 บาท ค่าของใช้ 600 บาท ค่าน้ำมันรถ 500 บาท
 รวมรายจ่ายทั้งสิ้น 126,200 บาท

ดังนั้น รายรับ สูงกว่า รายจ่าย 3,800 บาท $(130,000 - 126,200)$

สมุดต้นทุนประกอบอาชีพ

วิธีการลงต้นทุนประกอบอาชีพ

วิธีลงวัน เดือน ปี

- ① ช่อง “ วัน เดือน ปี ”
เขียนวันที่ เดือน ปี พ.ศ. ที่มีรายการรับเงิน และรายการจ่ายเงิน

วิธีลงรายการ

- ② ช่อง “ รายการ ”
เขียนรายละเอียดของการรับเงิน และจ่ายเงินที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพ

วิธีลงรายได้

- ③ ⑤ ⑦ ⑨ ช่อง “ รายได้ ” เป็นรายรับจากการประกอบอาชีพของแต่ละอาชีพที่ทำ

วิธีลงรายจ่าย

- ④ ⑥ ⑧ ⑩ ช่อง “ ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ” เป็นรายจ่ายในการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพที่ทำ
- ⑪ ช่อง “ ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ” เป็นรายจ่ายเพื่อซื้อ หรือสร้างเครื่องใช้ที่ใช้งานได้หลายปี และมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการประกอบอาชีพ เช่น ซื้อเครื่องสูบน้ำ ซื้อเครื่องตีน้ำ ขุดบ่อเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น

ต้นทุนประกอบอาชีพ

[illegible]

ตัวอย่าง

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง มีรายการรับ - จ่ายเงินจากการประกอบอาชีพ ดังนี้

วันที่	5	มีนาคม	2551	ซื้อเครื่องสูบน้ำ (คาดว่าจะใช้งานได้ 4 ปี)	20,000	บาท
				ซื้อเครื่องตีน้ำ 2 เครื่อง (คาดว่าจะใช้งานได้ 4 ปี)	40,000	บาท
				จ่ายค่าชุดบ่อเลี้ยงกุ้ง 2 บ่อ (คาดว่าจะใช้งานได้ 2 ปี)	30,000	บาท
วันที่	15	มีนาคม	2551	ซื้อปูนมาร์ล 100 กิโลกรัม	500	บาท
วันที่	25	มีนาคม	2551	ซื้อลูกกุ้งกุลาดำ	25,000	บาท
				ซื้ออาหารกุ้ง	8,000	บาท
				ซื้อยารักษาโรค	1,200	บาท
วันที่	30	เมษายน	2551	คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท
วันที่	31	พฤษภาคม	2551	คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท
วันที่	30	มิถุนายน	2551	คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท
วันที่	2	กรกฎาคม	2551	ขายกุ้งกุลาดำ	60,000	บาท
				จ่ายค่าขนส่ง	400	บาท
				จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	1,100	บาท

การลงรายรับ - รายจ่ายในการประกอบอาชีพ และการรวมเงินแต่ละช่อง

วัน เดือน ปี (1)	รายการ (2)	อาชีพเลี้ยงกุ้ง		อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร (11)
		รายได้ (3)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (4)	รายได้ (5)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (6)	รายได้ (7)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (8)	รายได้ (9)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (10)	
5 มี.ค. 51	ซื้อเครื่องสูบน้ำ									20,000
	ซื้อเครื่องตีน้ำ 2 เครื่อง									40,000
	จ่ายค่าชุดบ่อเลี้ยงกุ้ง 2 บ่อ									30,000
15 มี.ค. 51	ซื้อปูนมาร์ล 100 กิโลกรัม		500							
25 มี.ค. 51	ซื้อลูกกุ้งกุลาดำ		25,000							
	ซื้ออาหารกุ้ง		8,000							
	ซื้อยารักษาโรค		1,200							
30 เม.ย. 51	คิดค่าแรงงานตนเอง		1,000							
31 พ.ค. 51	คิดค่าแรงงานตนเอง		1,000							
30 มิ.ย. 51	คิดค่าแรงงานตนเอง		1,000							
2 ก.ค. 51	ขายกุ้งกุลาดำ	60,000								
	จ่ายค่าขนส่ง		400							
	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้		1,100							
	รวม	60,000	39,200							90,000

วิธีการคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง

การคิดกำไร — ขาดทุนจากการประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง ให้นำยอดรวมรายได้ เปรียบเทียบกับยอดรวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ดังนี้
รายได้

- ขายกุ้งบาท
- ขายผลิตผลพลอยได้บาท
-บาท

หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย

- ค่าลูกกุ้งบาท
- ค่าอาหารกุ้งบาท
- ค่ายารักษาโรคบาท
-บาท
- ดอกเบี้ยเงินกู้บาท
- คิดค่าแรงงานตนเองบาท
- คิตรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิตบาท
-บาท

หัก ปัจัยการผลิตคงเหลือบาท

กำไร (ขาดทุน) จากการประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้งบาท

วิธีการคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี

สินทรัพย์ถาวรที่เกษตรกรซื้อ หรือสร้างขึ้น ซึ่งบันทึกไว้ในช่อง “ ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ” เกษตรกรต้องนำมาคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปีตามอายุการใช้งาน เพื่อนำไปรวมเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพ

วิธีการคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี ให้นำ จำนวนเงินที่จ่ายซื้อสินทรัพย์ถาวร หารด้วย อายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวร นั้น

จากตัวอย่าง

เกษตรกรซื้อเครื่องสูบน้ำ และเครื่องตีน้ำคาคว่ามีอายุการใช้งานเท่ากัน คือ 4 ปี และขุดบ่อเลี้ยงกุ้งคาคว่ามีอายุการใช้งาน 2 ปี เนื่องจากอายุการใช้งานไม่เท่ากัน เกษตรกรต้องคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปีของเครื่องสูบน้ำและเครื่องตีน้ำ แยกจากบ่อเลี้ยงกุ้ง ดังนี้

เกษตรกรซื้อเครื่องสูบน้ำ และเครื่องตีน้ำ รวมเป็นเงิน 60,000 บาท คาคาคว่ามีอายุการใช้งาน 4 ปี ใน 1 ปี โดยเฉลี่ยเลี้ยงกุ้งได้ 3 ครั้ง นับเป็น 3 รอบการผลิต ดังนั้น ระยะเวลา 4 ปี เลี้ยงกุ้งได้ 12 รอบการผลิต

รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี	=	60,000	บาท
ของเครื่องสูบน้ำและเครื่องตีน้ำ		4	
	=	15,000 บาท ต่อปี	
รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต	=	15,000	บาท
ของเครื่องสูบน้ำและเครื่องตีน้ำ		3	
	=	5,000 บาท ต่อรอบการผลิต	

ดังนั้น เกษตรกรต้องนำรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยของเครื่องสูบน้ำ และเครื่องตีน้ำรวมเป็นต้นทุนใน 12 รอบการผลิต รอบการผลิตละ 5,000 บาท

นอกจากนี้ เกษตรกรซื้บ่อเลี้ยงกุ้ง เป็นเงิน 30,000 บาท คาดว่ามีอายุการใช้งาน 2 ปี
ใน 1 ปี โดยเฉลี่ยเลี้ยงกุ้งได้ 3 ครั้ง นับเป็น 3 รอบการผลิต ดังนั้น ระยะเวลา 2 ปี เลี้ยงกุ้งได้ 6 รอบการผลิต

$$\begin{aligned}
 \text{รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี} &= \frac{30,000}{2} \text{ บาท} \\
 \text{ของบ่อเลี้ยงกุ้ง} &= 15,000 \text{ บาท ต่อปี} \\
 \text{รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต} &= \frac{15,000}{3} \text{ บาท} \\
 \text{ของบ่อเลี้ยงกุ้ง} &= 5,000 \text{ บาท ต่อรอบการผลิต}
 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกษตรกรต้องนำรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยของบ่อเลี้ยงกุ้งรวมเป็นต้นทุนใน 6 รอบการผลิต
รอบการผลิตละ 5,000 บาท

จากตัวอย่าง รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยของเครื่องสูบน้ำ เครื่องตีน้ำ และบ่อเลี้ยงกุ้งรวมเป็นต้นทุนทั้งสิ้น
รอบการผลิตละ 10,000 บาท (5,000 + 5,000)

จากตัวอย่าง

เกษตรกรคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง ได้ดังนี้

รายได้		
- ขายกุ้งกุลาดำ		60,000 บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		
- ค่าลูกกุ้งกุลาดำ	25,000 บาท	
- ค่าอาหารกุ้ง	8,000 บาท	
- ค่ายารักษาโรค	1,200 บาท	
- ค่าปูนมาร์ล	500 บาท	
- ค่าขนส่ง	400 บาท	
- ดอกเบี้ยเงินกู้	1,100 บาท	
- คิดค่าแรงงานตนเอง	3,000 บาท	
- คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต	<u>10,000</u> บาท	<u>49,200</u> บาท
กำไรจากการประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง		<u>10,800</u> บาท

สรุป เกษตรกรมีกำไรจากการเลี้ยงกุ้ง 10,800 บาท และสามารถหากำไร — ขาดทุนจากการประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง ในแต่ละรอบการผลิตได้ โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

.....